	KOD PRACY									
			-			-				
	Dzień			**Miesiąc**			**Rok**			
pieczątka *Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*	**DATA URODZENIA UCZNIA**									

KONKURS Z HISTORII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
ETAP REJONOWY

Drogi Uczniu!

Gratulujemy Ci pomyślnego przejścia I etapu i zakwalifikowania się do II etapu konkursu z historii. Przeczytaj uważnie poniższą instrukcję:

- Arkusz liczy 11 stron i zawiera 16 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt komisji konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem. Postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania konkursowe.
- Używaj długopisu/pióra z czarnym/niebieskim tuszem/atramentem.
- Nie używaj korektora/długopisu zmazywalnego.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Błędną odpowiedź wyraźnie przekreśl.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym.
- W zadaniach PRAWDA/FAŁSZ dokonaj wyboru, czystwierdzenie jest prawdą czy fałszem (nie ma wszystkich jednakowych odpowiedzi).
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

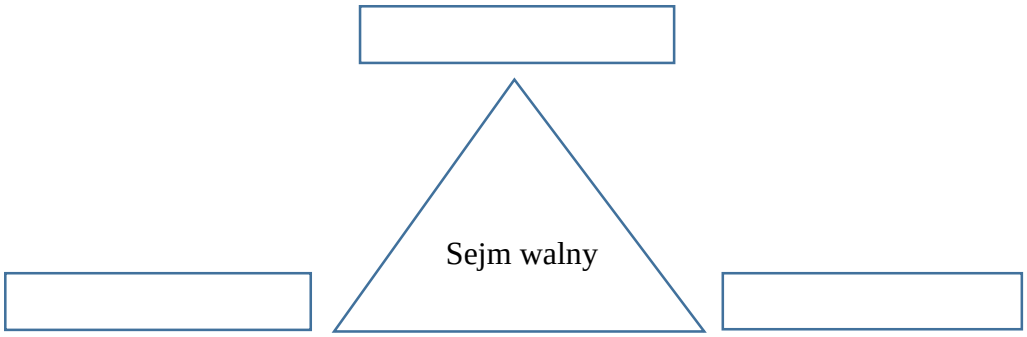
Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania:

86

Zadanie 1. Schemat przedstawia skład organu władzy ustawodawczej w szlacheckiej Rzeczpospolitej. Uzupełnij go.

_____ / 3

Zadanie 2. Na podstawie mapy i swojej wiedzy odpowiedz na pytania.

Źródło: Wlaczpolske.pl

A. W wojnach z jakim państwem i jakim pokojem utraciliśmy ostatecznie Inflanty?

_____ _____

B. Kiedy Prusy Książęce przestały być naszym lennem? _____

C. W wojnach z kim i w którym wieku utraciliśmy terytoria zaznaczone cyferką 2.

_____ _____

D. Jaką nazwę nosiły ziemie oznaczone cyfrą 3, które utraciliśmy w XVII w. na rzecz Turcji?

_____

_____ / 6

Zadanie 3. Nazwij tradycyjne części i elementy stroju szlachcica sarmaty.

Autor Nieznany, Portret Stanisława Antoniego Szczuki, Zamek w Wilanowie, domena publiczna.

_____ / 3

Zadanie 4. Rozwój kultury polskiej w epoce oświecenia w Rzeczypospolitej w XVIII w. przejawiał się poprzez publikacje, które zawierały propozycje reform państwa jak i przez powoływanie instytucji, które miały zmieniać i unowocześniać społeczeństwo.
Do wybitnych postaci z tego okresu dopisz ich dzieła.

A. Stanisław Konarski - _____

B. Stanisław Leszczyński - _____

C. Stanisław August Poniatowski - _____

D. Stanisław Staszic - _____

Szkoła Rycerska, „Uwagi nad życiem Jana Zamojskiego”, „Głos wolny wolność ubezpieczający”, Collegium Nobilium

_____ / 4

Źródło do zadania 5. Fragment Deklaracji Niepodległości z 4 lipca 1776 r.

„…Uważamy prawdy te za samooczywiste, iż wszyscy ludzie stworzeni są równymi, że obdarzeni są przez Stwórcę niezaprzeczalnymi i niezbywalnymi prawami, a między tymi są owe do życia, wolności, oraz dążności do szczęścia. — Ażeby umocować te prawa, rządy są ustanawiane pośród ludzi, czerpiąc swoje słuszne umocowania z przyzwolenia rządzonych, a kiedykolwiek rządu jakiegoś forma staje się niszczycielska dla tych celów, ludzkim jest prawem formę ową przekształcić, bądź też obalić i ustanowić nowy ustrój, kładąc jego podwaliny na takich zasadach i organizując jego prerogatywy na taki sposób, aby w ludności pojęciu sprzyjały bezpieczeństwu i szczęściu najlepiej…”.

Źródło: Wiek XVI-XVIII w źródłach, oprac. M. Sobanska-Bondaruk, S. B. Lenard, Warszawa 1997.

Zadanie 5. Na podstawie przytoczonego tekstu i własnej wiedzy odpowiedz na pytania:

A. Podczas jakiej wojny wydano ten dokument?
Określ kto z kim walczył w tej wojnie oraz jaki był jej rezultat?

_____

_____

_____ / 3

B. Wymień trzy konkretne prawa (idee, wartości) oświeceniowe, które zawiera ten dokument, przy czym jedno z wymienionych powinno dotyczyć praw politycznych obywateli.

_____

_____

_____ / 3

C. Jaki polski bohater narodowy, uczestnik wojny w obronie Konstytucji 3 Maja, przywódca insurekcji brał udział w wydarzeniach, których dotyczy zacytowany tekst źródłowy?

_____

_____ / 1

Zadanie 6. Przyjrzyj się obrazowi „Rejtan – upadek Polski” i odpowiedz na pytania.

Źródło: Jan Matejko (1838–1893), 1866, Zamek Królewski w Warszawie, Wikimedia Commons, domena publiczna.

A. Z jakim dramatycznym wydarzeniem związany jest uwieczniony na obrazie protest posła Tadeusza Rejtana? Podaj datę tego wydarzenia.

_____

_____ / 2

B. Czyj portret ukazany symbolicznie na ścianie dominuje nad sceną?

_____

_____ / 1

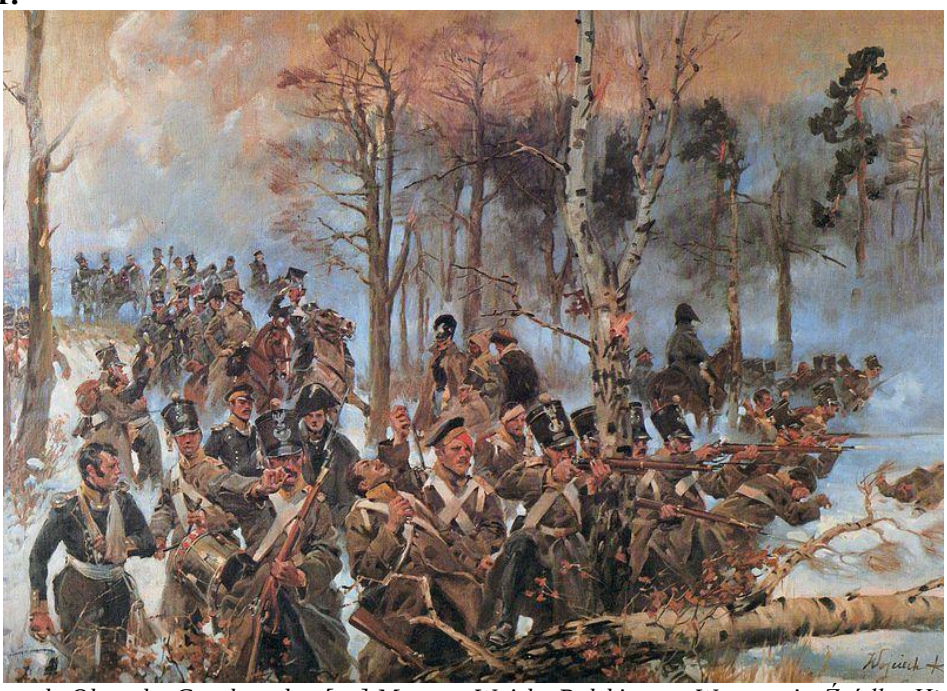
Zadanie 7. Poniżej zamieszczono kilka stwierdzeń na temat Konstytucji 3 Maja uchwalonej przez Sejm Wielki w celu unowocześnienia państwa polskiego. Rozstrzygnij, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe umieszczając odpowiednio literkę F (fałszywe) lub P (prawdziwe)

A	Konstytucja zrównała wszystkie stany w prawach.	
B	Odtąd szlachta i duchowieństwo dwa uprzywilejowane dotąd stany miały płacić stałe podatki na wojsko.	
C	Zniesiono wolną elekcję i wprowadzono monarchię dziedziczną, a tron odziedziczyć mieli w Polsce Wettynowie.	
D	Chłopi nie musieli już odrabiać pańszczyzny.	
E	Zniesiono liberum veto, a ustawy uchwalać miano większością głosów.	
F	Mieszczanie mogli kupować ziemię i zajmować wyższe urzędy państwowe.	

_____ / 6

Zadanie 8. Przeanalizuj źródła i rozstrzygnij czy oba dotyczą tego samego powstania. Na podstawie źródeł i swojej wiedzy uzasadnij swoją decyzję przy pomocy dwóch argumentów, w tym przynajmniej jednego odwołującego się do grafiki.

Źródło 1.

Wojciech Kossak, Olszynka Grochowska, [w:] Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie. Źródło: Histmag.org

Źródło 2.

„*Opowiadali starsi, że czerniawa* [tłum chłopów] *należąca do rabacji szła od wsi do wsi i wszędzie zabierała chłopów ze sobą, że i w ten sposób tworzyła się coraz większa banda, a jakby nie chciał kto z nimi iść, to bili i zabijali. Ale w każdej wsi było dość takich, co chętnie do nich przystawali: jedni dla rabunku, inni chowali różne zemsty za pańszczyznę, a z resztą robiła swoje wódka, bo gdzie zdybali karczmę, to pili, co się dało, a czego nie wypili to po pijanemu resztę rozbijali i wylewali*".

Źródło: Jan Słomka, Pamiętniki włościanina od pańszczyzny do dnia dzisiejszego, [w:] Wiek XIX w źródłach, pod red. M. Sobańskiej-Bonaruk i S. B. Lenarda, Warszawa 1998, s. 220-221.

A. Rozstrzygnięcie: **Tak / Nie**

Argumenty: _____

_____

_____ / 3

B. Podaj nazwę i datę roczną wydarzenia, którego dotyczą oba źródła
lub nazwy i daty roczne wydarzeń których dotyczą źródło I i źródło II

_____

_____

_____ / 4

Zadanie 9. Przeanalizuj mapy Królestwa Polskiego, rozpoznaj powstania, które przedstawiają. Nadaj mapom tytuły zawierające nazwę powstania i lata w jakich trwały.

Źródło: http://wlaczpolske.pl/index.php?etap=10&i=1242&nomenu=1

A _____ B _____

_____ _____

_____ / 4

C. Podaj argument, który zdecydował o podjęciu przez ciebie takiej decyzji.

_____

_____

_____

_____

_____ / 2

Zadania 10. Przeanalizuj opisy i rozstrzygnij kto to mówi lub o kim jest mowa w opisie?

A. „*Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. […] Wielbłądy, muły, bydle, owce […]. Wezyr uciekł od wszystkiego, że ledwo na jednym koniu i w jednej sukni. Jam został jego sukcesorem, po wielkiej części wszystkie mi się po nim dostały splendory […]. Mam wszystkie znaki jego wezyrskie, które nad nim noszą; chorągiew mahometańską, którą mu dał cesarz jego na wojnę […]. Namioty, wozy wszystkie dostały mi się…*”

_____

B. Urodził się na ziemiach zaboru rosyjskiego i był rosyjskim oficerem. Jako oficer armii carskiej brał udział w tłumieniu Wiosny Ludów na Węgrzech i w wojnie krymskiej, gdzie odznaczył się męstwem i zdolnościami za co został odznaczony i awansowany do stopnia podpułkownika. Po przejściu do cywila wyjechał do Ostrowia, gdzie odziedziczył majątek i zgłosił się do powstania styczniowego. Był dowódcą oddziału w okolicach Kobrynia a potem wysłannikiem Rządu Narodowego do Paryża. Po powrocie do Warszawy objął funkcję dyktatora powstania. Aresztowany przez Rosjan został stracony w Warszawie na stokach Cytadeli 5 sierpnia 1864 r.

_____

C. Od wczesnych lat przejawiał zdolności do nauk przyrodniczych. Studiował m. in. w Rydze, Londynie. Opatentował ponad 40 wynalazków. W swoim życiu, szczególnie na emigracji utrzymywał się z różnych prac. Był rzeźbiarzem i fryzjerem, producentem kefiru, a także kierownikiem technicznym zakładów chemicznych, wykładowcą, rektorem i prezydentem.

_____

D. Po rodzicach miał czesko-austriackie pochodzenie, Polakiem został z wyboru. Z wykształcenia był lekarzem, habilitował się z zoologii, anatomii porównawczej i histologii. W jego badaniach ważną rolę odgrywały wszy. Dzięki tym insektom i swoim badaniom uratował przed śmiercią m. in. wybitnego matematyka lwowskiego Stefana Banacha.

_____

E. Urodzony na terenie Królestwa Polskiego pod zaborem rosyjskim ekonomista, polityk Narodowej Demokracji był posłem do rosyjskiej Dumy Państwowej, w okresie II Rzeczypospolitej minister skarbu i dwukrotny premier, rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, twórca reformy walutowej.

_____

_____ / 5

Zadanie 11. Przeanalizuj zdania dotyczące rozwoju nauki i kultury na ziemiach polskich i rozstrzygnij czy zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz w kratkę obok zdania odpowiednie rozstrzygnięcie: **P** jeśli zdanie jest prawdziwe, **F** jeśli jest fałszywe.

1.	Ignacy Łukasiewicz to polski aptekarz, który wynalazł lampę naftową	
2.	Pierwsza kopalnia ropy naftowej powstała z inicjatywy Ignacego Łukasiewicza w Bóbrce koło Jasła	
3.	Batory pod Pskowem to jeden z obrazów historycznych Jana Matejki	
4.	Jan Matejko to znany polski malarz impresjonistyczny.	
5.	Bolesław Prus to pisarz pozytywistyczny, autor „Lalki" i „Ziemi obiecanej"	
6.	Henryk Sienkiewicz to autor Trylogii i „Qvo vadis".	
7.	Bolesław Prus i Henryk Sienkiewicz to polscy laureaci nagrody Nobla w dziedzinie literatury.	
8.	Maria Curie Skłodowska otrzymała dwie Nagrody Nobla jedną z dziedziny fizyki, drugą z chemii.	

____ / 8

Zadanie 12. Przeanalizuj tekst i **wykreśl** niektóre wyrażenia tak, aby powstał tekst prawdziwy. Pary w których należy dokonać wykreślenia zostały wytłuszczone.

Przed wybuchem I wojny światowej Józef Piłsudski, który był działaczem **ND/PPS** reprezentował orientację proaustriacką. Jeszcze w 1910 r. utworzył w Galicji paramilitarną organizację **Związek Strzelecki/Drużyny Bartoszowe**.
Po wybuchu I wojny utworzona przez niego ochotnicza formacja zbrojna walcząca u boku Austro-Węgier nosiła nazwę **Legionu Puławskiego/I Brygady Legionów Polskich.** Zwolennikiem orientacji prorosyjskiej był **Ludwik Waryński/Roman Dmowski** polityk **ND/SDKPiL.**

_____ / 5

Zadanie 13. Na podstawie danych z tabeli i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

Żołnierze zmobilizowani w czasie I wojny światowej przez poszczególne państwa walczące	
Państwo	Liczba zmobilizowanych żołnierzy
Wielka Brytania	9
Francja	8,5
Rosja	14,5
USA	4
Włochy	6
Niemcy	13
Austro-Węgry	9
Turcja i Bułgaria	4

A. Rozstrzygnij, który blok polityczno-militarny, ententa czy państwa centralne zmobilizował w trakcie I wojny światowej więcej żołnierzy. Swoją wypowiedź uzasadnij przy pomocy argumentów liczbowych.

_____

_____

_____ / 3

B. Odpowiedz czy większa liczba zmobilizowanych żołnierzy przełożyła się na zwycięstwo w wojnie? **Tak/Nie** (skreśl niepotrzebne słowo)

_____ / 1

Zadanie 14. Ułóż wydarzenia związane z I wojną światową i kształtowaniem się granic Polski w porządku chronologicznym. Wpisz litery odpowiadające wydarzeniom we właściwe kratki na linii czasu

A. Kontrofensywa państw centralnych i początek niemieckiej okupacji Królestwa Polskiego.
B. Zamach w Sarajewie.
C. Utworzenie I Brygady Legionów Polskich.
D. Przystąpienie USA do wojny.
E. Kapitulacja Niemiec w Lasku Compiegne
F. Rewolucja lutowa w Rosji
G. Powstanie wielkopolskie
H. Traktat wersalski

1	2	3	4	5	6	7	8

_____ / 5

Zadanie 15. Jednym z największych osiągnięć gospodarczych II Rzeczypospolitej była reforma walutowa, która pokonała szalejącą hiperinflację rujnującą gospodarkę Polski i ustabilizowała finanse państwa.

Odpowiedz na pytania:

A. Ile marek polskich trzeba było zapłacić za jedną złotówkę?

_____

B. Ile złotówek trzeba było zapłacić za 1 $ (dolara amerykańskiego)?

_____

C. Jaką inną nazwę proponowano dla nowej polskiej waluty (wymień przynajmniej jedną z nich)

_____

D. Dokończ przysłowie z tego okresu, które mówiło: „Miejsce szabli Piłsudskiego zajęły w Polsce _____ Grabskiego”

_____ / 4

Zadnie 16. Napisz krótką notatkę biograficzną o Marianie Rejewskim, która zawierać będzie odpowiedzi na pytania:

A. Gdzie i w jakim zaborze urodził się Marian Rejewski?
B. Na jakiej uczelni i jaki kierunek studiował? Na jaki szczególny kurs został zakwalifikowany i gdzie pracował po studiach?
C. Nad złamaniem czego pracował w zespole razem z dwoma pozostałymi wybitnymi matematykami (wymień nazwisko przynajmniej jednego z nich)? W którym roku udało się im tego dokonać po raz pierwszy?
D. Z wywiadem jakich państw podzieliliśmy się swoim sukcesem w lipcu 1939 r. i dlaczego z tymi akurat państwami?

_____ / 10

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)